

ОБЛІК І АУДИТ ЛІЗИНГОВИХ ОПЕРАЦІЙ: ОКРЕМІ ПИТАННЯ ПРОВЕДЕННЯ

Діюча практика ведення господарської діяльності в багатьох випадках зводиться до оперативного маневрування обіговими коштами. Реалії сьогодення на перший план виводять такий показник як оборотність обігового капіталу. А тому вилучення коштів з обороту своєї діяльності на придбання інвестиційних об'єктів у багатьох випадках має негативний вплив на фінансові показники.

Одним з фінансових інструментів збереження обігових коштів на підприємстві є можливість застосування лізингу як окремого договору. За ним лізингодавець як посередник купує певні необоротні активи, котрі передає в оренду покупцеві з подальшим правом викупу. Лізинг уможливорює отримання сучасного обладнання, нових технологій без вибирання грошових коштів з обігу. Такі господарські операції повинні стати об'єктом аудиту.

В загальному лізинг це дострокова оренда і у цьому його значна перевага. В інституційному полі його поділять на оперативний та фінансовий. Оперативний або ще його називають операційний лізинг являє собою господарські операції, що відбуваються у термін, що є меншим за час експлуатації чи служби майна. У випадку тривалого використання та можливостей його викупу укладається договір фінансового лізингу. При цьому протягом строку лізингу лізингоодержувач має право викупити предмет лізингу за договірною ціною. Разом з тим, предмет лізингу обліковується на балансі лізингодавця.

В процесі аудиту зазначених операцій важливими є такі істотні умови договору як: предмет лізингу, строк договору, виплата вартості майна та обладнання, перехід права власності, обслуговування майна та обладнання, умови оплати за користування та придбання, економічна складова таких операцій. Тому аудитору варто в першу чергу з'ясувати умови договору та встановити усіх його учасників: лізингова компанія, лізингоодержувач, банк, страхова компанія, постачальник.

Наступним кроком для аудитора повинна стати оцінка ризиків за лізинговим договором. Тому він зобов'язаний з'ясувати фактори, що впливають на лізинговий договір, саме: можливість сплати початкового внеску, чи може лізингоодержувач продати предмет лізингу у випадку неможливості проводити лізингові платежі, чи існують додаткові гарантії (застава, поручительство). На цьому етапі варто дослідити усі умови, котрі мають суттєве значення: сума початкового внеску, можливість придбання без початкового внеску, чи

зкладаються ризики в кінцеву вартість лізингу, додаткове забезпечення, методи нарахування лізингових платежів(з фіксованою загальною сумою, з авансом, з мінімальним платежем), форма і метод нарахування, періодичність сплати внесків, а також способи їх сплати.

Під час контролю лізингових платежів та порядку їх порахунку аудитор повинен з'ясувати: розрахунки величини відшкодування вартості майна лізингодавцю та його комісійну винагороду, періодичність лізингових платежів, розрахунок величини лізингових платежів за періодами сплати та в цілому. При цьому в лізингові платежі повинні включатися: амортизація лізингового майна за весь термін договору, компенсація плати лізингодавця за використані ним позикові кошти, комісійні виплати та винагороди, плата за окремі додаткові послуги, вартість майна, переданого в лізинг. Тому аудитору варто звернути увагу вибір методу нарахування амортизація та суми окремих додаткових послуг, оскільки від цього значно залежатиме сума лізингових платежів.

Перевірка розрахунку сум лізингових платежів проводиться в такій послідовності:

а) перевірка розрахунку лізингових платежів за весь термін дії договору лізингу;

б) перевірка загального розміру лізингових платежів за роками, які вказані в договорі лізингу;

в) перевірка сум лізингових платежів за окремими періодами, методами нарахування та способами оплати. Варто також вивчити питання нарахування і відшкодування податку на додану вартість, оскільки в зазначених операціях виникає об'єкт оподаткування.

Важливим є дослідження інфляційного впливу на об'єкт лізингу за договором та за періодами дії договору. Тому аудитору варто звернути увагу на теперішню та майбутню вартість грошей в часі й інфляційні зміни, котрі впливають на предмет дослідження.

Список використаних джерел

1. Фінансовий аналіз. / Лучко М.Р., Жукевич С.М., Фаріон А.І. Навчальний посібник: Тернопільський національний економічний університет. – “Економічна думка”. – 2016. – 304 с.

2. Бухгалтерський облік в умовах інфляції. / Лучко М.Р., Остап'юк М.Я. Бухгалтерський облік і аудит, № 1,2. – 1994 р.

3. Лучко М.Р. Аналіз в аудиті: окремі питання застосування. Науковий журнал «Економічний аналіз» Видавничо-поліграфічний центр Тернопільського національного економічного університету «Економічна думка». 2017. – Том 27. – №4. – С. 11-19.